

warmtenetwerk

Vlaanderen

warmtenetwerk
Vlaanderen

Warmtenetten: hand in hand met warmtepompen

16 november 2021

De Vlaamse regering plaatst in haar recente klimaatplan de warmtepomp centraal in de strategie om nieuwbouw fossielvrij te verwarmen en de bestaande gebouwen energetisch te renoveren. Als de Vlaamse ministers zo graag naar Denemarken kijken voor inspiratie, vergeten ze best niet die andere duurzame optie voor verwarming: warmtenetten.

Twee derde van de Deense woningen zijn aangesloten op warmtenetten, in Kopenhagen zelfs 98%. Dat zijn allang niet meer de sissende Cost-Europese stoomleidingen of de grote buizen die restwarmte uit de industrie transporteren. Daarvan is het potentieel overigens nog steeds reusachtig groot: industriële restwarmte kan volgens het [Warmterapport](#) van de Vlaamse overheid ruim 50% van het totale Vlaamse warmteverbruik dekken. Maar daarnaast kunnen nieuwe warmtenetten ook aan de slag met diverse duurzame en herbruikbare energiebronnen, zoals warmte uit de ondergrond (diepe en ondiepe geothermie), uit water (rioolwaterzuivering, rivieren, kanalen), reststromen van biomassa (groenafval) of thermische zonne-energie.

In de pers ging de focus vooral naar de meerkosten van warmtepompen voor individuele woningeigenaars. Een ruimere blik richting warmtenetten is nodig. Het gaat om de keuze tussen collectieve en individuele oplossingen voor fossielvrij verwarmen, met voordelen aan beide kanten. Warmtenetten ontzorgen de aangesloten verbruikers, omdat ze zich geen zorgen meer hoeven te maken over onderhoud en onvoorspelbare energietarieven. En ze horen vooral thuis in zones met voldoende warmteafnemers op korte afstand, zoals dichtbebouwde stadswijken maar ook in kernen van kleinere gemeenten. Warmtepompen zijn dan weer de logische keuze in verspreide bebouwing of landelijke gebieden. Een evenwichtige combinatie van warmtepompen en warmtenetten vermindert ook de druk op het toekomstige elektriciteitsnet: versterking van het distributienet wordt deels vermeden, het stroomverbruik zal niet zo hoog pieken en de vraag naar groene stroom is niet zo groot als in een eenzijdig warmtepompscenario.

De keuze tussen warmtenetten of warmtepompen hoeft geen wedstrijd te worden: beide gaan hand in hand, zowel in het beleid als in de techniek. In warmtenetten met duurzame bronnen op lage temperatuur zijn warmtepompen onmisbaar om de temperatuur een zetje te geven richting bruikbare warmte. Het afwegen van warmtepompen versus warmtenetten kan overigens niet zonder een ruimtelijke strategie, en daarin komen de lokale besturen aan zet. Zij zijn het best geplaatst om met hun terreinkennis en in overleg met hun burgers een lokale warmtestrategie aan te pakken en uit te voeren, door de beste duurzame verwarmingstechnieken per wijk af te wegen: collectief of individueel, met bestaande restwarmtebronnen in de buurt of met nieuwe, innovatieve bronnen.

Lokale warmteplanning wordt dus essentieel, ondersteund door de Vlaamse overheid. De Vlaamse vereniging voor steden en gemeenten VVSG geeft alvast een stevige voorzet in december, met een Vlaamse inspiratiekaart voor warmtezonering. Op basis van het warmteverbruik en de beschikbare warmtebronnen bakert deze nieuwe kaart voorkeuzes af voor warmtenetten en individuele oplossingen zoals warmtepompen. Met die kaart hoeven lokale planmakers het warm water niet meer zelf uit te vinden en kunnen ze snel aan de slag voor gemeentelijke warmteplannen – de eerste stap richting een onderbouwd en concreet lokaal beleid voor de verduurzaming van onze warmte.

Dat vraagt om een lange adem, over de lokale legislaturen heen, want warmtenetten rol je niet uit op enkele jaren. Maar laat dit geen alibi zijn om er niet aan te beginnen of om eenzijdig in te zetten op warmtepompen. In de energietransitie is het alle hens aan dek: we zullen alle technieken nodig hebben om klimaatneutraal te worden in 2050. Warmtenetten spelen daar een cruciale rol in, en krijgen daarom ook meer aandacht in de Europese "Fit for 55" strategie.

Vanuit ODE, de Organisatie voor Duurzame Energie, pleiten we sterk voor een integrale visie op duurzame warmte. Meer daarover is te lezen in onze [strategische visie/tekst groene warmte](#). De duurzame warmte wordt zal ons mens-, milieu- en klimaatvriendelijke warmte brengen, met meer comfort, stabiele prijzen en zonder fossiele brandstoffen.